

“CATALUNYA EN MINIATURA”, UN PROJECTE A CONTRACOR

dossie

JESÚS A. VILA*

PERIODISTA

Quan s'esmenta Torrelles de Llobregat en una conversa amb persones que només coneixen remotament el Baix Llobregat, l'entorn de Barcelona o les poblacions rurals de la província, és molt corrent que vinculin el municipi amb “Catalunya en Miniatura”. És una associació que, contra el que seria natural, més aviat desagrada als torrellencs d'origen, tot i que a hores d'ara, amb una població que supera de llarg els 5.000 habitants, una gran part dels nouvinguts se senten relativament còmodes o almenys indiferents amb la referència. Parlar de “Catalunya en Miniatura” en relació amb la ubicació geogràfica de Torrelles facilita les coses, perquè molta gent ha sentit parlar de l'enclavament i alguns milers s'hi han traslladat en alguna ocasió per conèixer de primera mà el “primer complex turístic i cultural en miniatura més gran del món i únic a Espanya” —com anuncia la publicitat—, obert el mes de maig de 1983. A Torrelles de Llobregat, l'existència del complex, però, li ha afegit relativament poc. La realitat és que la iniciativa va sorgir embolcallada d'una excessiva publicitat on tot eren beneficis per als torrellencs, que ja es veia aleshores com massa simplista i exagerada i que s'ha redimensionat de forma natural amb el pas dels anys.

Mirat amb la perspectiva del temps, la proposta de “Catalunya en Miniatura” té un únic objectiu: la rendibilitat econòmica, malgrat que al seu voltant es poden observar altres components subsidiaris. Aquests podrien ser la consideració turisticocultural dels parcs temàtics; una determinada voluntat de socialització del ruralisme sobre la base de les altres plusvàlues que pot donar el camp; la necessitat d'una ordenació urbana del municipi; l'interès de l'equip municipal impulsor de presentar una puntual

imatge d'empenta i iniciativa política i una inconfessable perspectiva d'enriquiment per part de molts dels implicats: tot plegat va fonamentar la proposta que es va iniciar molt tímidament l'hivern de l'any 1981, que va anar evolucionant amb força durant la tardor de 1982 i que va esclatar finalment durant la primavera de 1983, aprofitant la imminent contesa electoral de les segones municipals de la democràcia. Fem un repàs a la varietat dels components que van sustentar aquesta iniciativa.

Els parcs temàtics

“Catalunya en Miniatura” es pot considerar un parc temàtic, l'exemple d'un espai amb una vocació educadora i de lleure que pretén donar a conèixer al visitant, d'un sol cop d'ull, l'extraordinària riquesa patrimonial de Catalunya des del punt de vista de la seva monumentalitat paisatgística i d'edificis. La idea dels parcs temàtics com a espais familiars d'oci on s'ensenya una cultura divulgativa mentre es distreu el personal deu molt a la indústria cinematogràfica americana, on les grans productores van descobrir que el mite cinematogràfic podia explotar-se també portant els espectadors a veure els escenaris autèntics de les pel·lícules o recreant els personatges infantils més populars en un context fabricat expressament per a la distracció i l'il·lusionisme. Exemples com el primer parc temàtic de la Disney a Anaheim, els de la Universal o MGM a Orlando (Florida) i el de la Wonderland de la Paramount a Montreal (Canadà) dels anys cinquanta¹ i els posteriors de la Fox Vega Baja de Rosarito (Mèxic), l'Anchor Bay de Malta i els Estudis Babelsberg d'Alemanya, representen el punt de partida d'aquestes grans propostes de lleure col·lectiu que requereixen nota-

* Jesús A. Vila i Garcia, llicenciat en Història per la UB i periodista. Col·laborador del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat on fa tasques d'edició i informació, dirigeix una empresa de Comunicació ubicada al Baix Llobregat, on viu des de sempre.

¹ REINSTEIN, Jessica. *La proyección turística de la industria cinematográfica: Estudios de cine. Ciudad de la Luz, Alicante*. Tesis de grado. Universidad de Alicante, 2009. Especialment vegeu el capítol 7: “Los estudios y su aprovechamiento turístico.”

Imatge aèria del complex de "Catalunya en Miniatura" en l'actualitat.

bles espais oberts, importants inversions i un suport institucional imprescindible, però que alhora poden convertir-se en referents d'un territori i en centres dinamitzadors de turisme, i per tant de riquesa, tant pel que fa a l'atracció de visitants, com a la generació de llocs de feina i de serveis complementaris.

L'únic parc temàtic del Baix Llobregat té, en aquest sentit,

un origen absolutament casual, fruit més de les circumstàncies que de les estratègies. Un dels seus impulsors, l'arquitecte holandès Johan Albertus Lorjin, havia participat a principis dels cinquanta en la construcció d'un complex d'una ciutat neerlandesa en miniatura, en honor d'un combatent holandès durant l'ocupació nazi, de nom Georges Maduro, originari de Curazao amb ascendents jueus i portuguesos. La història del jove oficial Maduro va ser molt

semblant a la de tants combatents per la llibertat a Europa, però, en aquest cas, la seva mort al camp de concentració de Dachau el febrer de 1945, la mateixa nit de l'alliberament d'Europa per les forces aliades, no havia de passar desapercebuda. Maduro va morir de malaltia en l'anonimat i les seves despulles van anar a parar a una fossa comuna juntament amb milers de víctimes més. Els seus pares van voler recordar el fill sense tomba, creant tota una ciutat en miniatura a Holanda per ser visitada per milions de persones amb el nom del seu fill: així va néixer Madurodam l'any 1952.

Ubicat a Scheveningen (La Haia), és un model de poble a escala 1:25 format per la reproducció de diversos edificis i monuments holandesos de diverses zones del país, que va obtenir ben aviat un ampli ressò turístic, que ha estat visitat —d'ençà que va ser creat— per més de dotze milions de persones i que ha generat rendiments considerables als seus promotors, en bona part destinats al finançament d'obres benèfiques. L'exemple del poblat en miniatura holandès va produir altres iniciatives com el Mini-mundus austríac i la Mini-Suisse (Swissminiatur) a Melide i va fer que Lorjin pensés a exportar un projecte de les mateixes característiques a altres països amb una decidida vocació turística i, per tant, comercial. Els intents van començar a final dels anys seixanta, però la seva absència de contactes a l'Administració franquista van impedir que quallessin de manera immediata, mentre que els seus negocis particulars el van portar a un permanent trasbals viatger entre Holanda, Alacant, on va establir residència durant una època, Nigèria, on va posar en marxa diverses factories i el Gabon, on va assessorar unes quantes empreses. Finalment, ressentit en la salut, va apostar per establir la seva residència definitiva a Barcelona a finals dels setanta. Estiuellant a Castelldefels i assidu del Club Nàutic d'aquesta població, Lorjin va confraternitzar amb l'aleshores alcalde, De Ercilla Ayestarán, qui li va comentar casualment la meravella de Madurodam que havia vist en un recent viatge a Holanda. Quan va saber que Lorjin havia participat activament en la construcció, i després de conèixer l'èxit econòmic de la instal·lació, li va proposar en ferm de fer un projecte semblant per a Castelldefels.

El municipi costaner de la comarca ja feia anys que havia iniciat una contundent política de construccions de segona residència que tenia copat pràcticament tot el terme municipal. Aquella manca d'espais va fer que els promotors plantegessin a l'aleshores alcalde de Barcelona, José Maria de Porcioles, la proposta del parc de miniatures que, en un principi, es va considerar idoni per complementar la realitat turística del Poble Espanyol de Montjuïc. Va anar passant el temps i la inestabilitat política va impedir que la iniciativa es fes realitat fins que, ja amb el nou ajunta-

ment democràtic de Barcelona, el regidor d'Hisenda convergent, Josep Bueno, va assumir novament la idea del parc temàtic com una proposta atractiva de futur per a Barcelona. Aquella primitiva "Catalunya en Miniatura" —aquest és el nom que se li va donar al projecte— que, en principi, estava destinada a ser construïda a Montjuïc, no es va fer realitat per culpa de les dissensions polítiques entre CiU i el PSC que, a la fi, acabarien amb el Pacte de Progrés que va governar els primers ajuntaments de 1979-1983.

De manera immediata, el rumor que havien fet circular Lorjin i De Ercilla afirmant que Madrid estava interessat en una iniciativa d'aquestes característiques, va fer que Bueno intercedís davant el secretari general de Presidència, Lluís Prenafeta, sobre l'oportunitat de fer realitat el projecte a casa nostra. Prenafeta no va perdre el temps i es va posar ràpidament en marxa cercant espais idonis en municipis de forta presència convergent a prop de la capital, però fora de les competències urbanístiques de la Corporació Metropolitana de Barcelona que monopolitzaven els socialistes, i va contactar directament amb Lorjin per oferir-li la màxima col·laboració institucional i la garantia d'un espai adequat per fer realitat el projecte a Catalunya.

Un equip municipal a la recerca d'imatge

L'any 1979, Torrelles de Llobregat tenia un total de 1.217 habitants i un cens electoral que no arribava a les 800 persones. Malgrat que en el seu terme municipal existien tres urbanitzacions des de principis dels anys setanta, la gran majoria de la població resident vivia al nucli antic i als tres raval del petit municipi, i estava formada en bona part per pagesos, amb petita propietat de secà i alguns horts i fruïterars de ribera. Després d'un primer intent malaurat, impulsat per la gent més jove i polititzada del municipi, de bastir una única llista de consens per al nou ajuntament democràtic que havia de sorgir de la convocatòria de l'abril de 1979,² es van presentar dues candidatures, una de CDC i una altra sota l'apel·latiu d'Agrupació Democràtica Torrellenca (ADT) que reunia, de fet, gent del mateix extracte social (pagesos, comerciants i petits propietaris rurals, amb algun afegitó de gent nouvinguda), probablement sota l'influx d'alguns regidors i alcaldes del darrer franquisme.³ Va vèncer la candidatura menys oficialista, ADT, amb sis regidors (entre ells el cap de llista, el farmacèutic Esteve Vendrell) i va quedar a l'oposició la llista convergent al capdavant de la qual figurava el forner

² VILA, Jesús. *Eleccions i democràcia a Torrelles de Llobregat*. Pàg. 65-72.

³ VILA, Jesús. *Op. cit.* Pàg. 66.

del poble. L'Ajuntament, com la gran majoria del moment, sense experiència ni cap pràctica política, es va trobar ben aviat sense la mínima capacitat financera i amb una enorme pressió cívica dels votants i també de l'oposició legalment instituïda. En el cas de Torrelles es va posar de manifest ràpidament la impossibilitat de destinar espais per a les infraestructures necessàries i es va fer avinent la imprescindible regulació de l'ús del sòl amb la discussió i treballs previs per bastir el Pla General d'Ordenació Municipal (PGOM). En un poble petit com era aquest l'any 1979, discutir sobre les qualificacions del territori sempre obre ferides i el cas de Torrelles no va ser diferent. L'aprovació municipal, al juny de 1980, d'un sistema de "claus" al carrer Major per mitigar les creixents molèsties que el trànsit causava als veïns, sense consultar-ho amb ningú, va provocar una inusitada oposició de la ciutadania (amb el rerefons inconfessable del PGOM) i va obligar la dimissió de l'alcalde a mitjan setembre, després d'oferir-se a treure els polèmics claus del carrer Major pagant la feina de fer-ho de la seva pròpia butxaca. El veritable malestar venia d'abans. A l'agost s'havia presentat a informació pública (en el pitjor mes de l'estiu) el nou PGOM, on els regidors convergents a l'oposició feien palès el seu malestar per la "progressiva agressió a l'agricultura"⁴ que es detectava en els propòsits del Pla, així com, per exemple, la nul·la sensibilitat per la "protecció de les fonts d'aigua" o l'exclusió de la preservació de les "restes arqueològiques".⁵

El successor de l'alcalde Vendrell (ADT) va ser el segon de la llista, Abel Romeu, un nouvingut al municipi, que òbviament no era pagès i al qual poc després se'l vinculava amb l'alcalde socialista de Sant Andreu de la Barca Manuel Salmeron, que l'any 1984 es va veure obligat a dimitir per un afer de corrupció vinculat amb la construcció del mercat de la seva localitat. Que Romeu fos nouvingut, que no fos pagès i que tingués amistats perilloses explica tant la gènesi de "Catalunya en Miniatura" i l'acollida local del projecte, com la seva pròpia davallada política i personal. Els pagesos de Torrelles de Llobregat —i encara més en aquells anys— han constituït, de sempre, de manera imperceptible però molt sòlida, una mena de pantalla contra la modificació social i per tant territorial i

política del municipi. De caràcter generalment eixut, distant i desconfiat, el pagès de les valls tancades s'ha estimat per sobre de les modernitats unes formes de vida tradicionals, molt lligades a la terra dels avantpassats i bastant alienes i resistents a les innovacions i als experiments. De tall conservador, la seva principal filosofia és el respecte a la propietat i la tranquil·litat que dóna la vida rural. D'aquí que el consens sobre el repartiment de la terra —que avui està estretament vinculat a les qualificacions del sòl que dictaminen els plans generals d'ordenació— sigui, especialment en municipis petits com Torrelles, la clau de volta de la pau social. Abel Romeu i els regidors de la seva candidatura van ser incapaços de consensuar el PGOM, i les seves ànsies de creixement —en cert sentit d'una modernitat explosiva, de noves ocupacions, disfressada de fortes plusvàlues, de serveis rendibles i de negocis lluent— van ser molt mal enteses i pitjor contestades per una bona part de la població que es movia al municipi. La iniciativa de crear un parc temàtic a Torrelles, quan ja s'albiraven les noves eleccions municipals, es va postular com una oportunitat única per al jovent del poble (llocs de treball, oportunitats de negoci) i com un reclam indiscutible per al sector del comerç i per als somnis constructors dels qui posseïen terra amb permisos d'edificació o podien aconseguir-la.

L'alcalde Romeu havia declarat a *El Llobregat*,⁶ enmig de l'onada de grans beneficis que es preveïen amb l'impuls de "Catalunya en Miniatura", que "es un sector muy pequeño el que no quiere el crecimiento del pueblo", posant exactament el dit a la nafra del veritable conflicte soterrat. El parc temàtic era una oportunitat única per al creixement (en edificis, en persones i, evidentment, en plusvàlues) d'un municipi a 15 km de Barcelona, amb una enorme proporció del seu terme municipal encara forestal i agricultura en actiu.

Torrelles tenia l'any 1981 molts problemes socials, entre els quals la necessitat d'ampliar l'escola municipal, que estava ubicada en un edifici dels anys de la República al mig del poble, completament saturada i sense pati. En veure la contundent necessitat, una de les primeres coses que va fer el nou ajuntament democràtic (desembre 1979) va ser posar a disposició de la Generalitat 10.000 m² de terrenys al sector de Can Coll (de propietat municipal) per fer la imprescindible nova escola de 8 aules. La Generalitat, però, va rebutjar aquell terreny a causa dels enormes pendents —que impediien una despesa ajustada

⁴ Llibre d'actes municipal, 1980. Arxiu Ajutament de Torrelles de Llobregat.

⁵ Llibre d'actes municipal, 1980. Arxiu Ajutament de Torrelles de Llobregat. Les restes arqueològiques al·ludides es refereixen bàsicament a les conegudes com les restes de la "Torre del Senyor". Excavacions posteriors a aquests referències han trobat restes datades molt posteriorment a l'època medieval del lloc que se suposa que ocupava una torre senyorial. Sembla que les restes, en realitat, corresponen a una masia del segle XVII. Tot i així, les restes existents semblen preservables.

⁶ *El Periódico del Llobregat*, 29 d'abril de 1983. *El Periódico del Llobregat* era un diari que sortia (excepte diumenge i dilluns) juntament amb *El Periódico de Catalunya* i que es distribuïa exclusivament a la comarca del Baix Llobregat. Va aparèixer entre els anys 1982 i 1984.

Fotografia aèria de les sis hectàrees on s'havia d'ubicar el parc temàtic en el moment de la parcel·lació.

a l'hora d'edificar— i va demanar nous solars. Mentrestant, el novembre de 1981 es va aprovar inicialment el PGOM i l'aprovació provisional va arribar al febrer del 1982. L'agost del mateix any s'havia redactat ja el pla especial d'ordenació del sector de Can Balasch de Baix, vinculat al nou PGOM, on es destinaven 6 Ha com a terreny turísticocultural i altres quasi tres d'àrea comercial i serveis, alhora que es reservava prou terreny per a la nova escola (1 Ha). A redós, per tant, de la negociació dels terrenys de la nova escola amb la Generalitat, "Catalunya en Miniatura" ja tenia espai on ubicar-se.

A partir d'aquest moment, la pressió municipal per la creació del parc temàtic va ser molt intensa. Els protagonistes del moment que han pogut ser consultats⁷ no dubten a afirmar que el poble estava dividit entre els que pensaven que "Catalunya en Miniatura" podia representar un creixement econòmic de la població i els que pensaven que el creixement econòmic suposaria alhora un

creixement urbanístic sense control i una pèrdua de la capacitat agrícola i de la identitat municipal. De tota manera, la tramitació del projecte va ser excepcionalment ràpida per part de l'Ajuntament i de la Generalitat. Al setembre de 1982 s'aprovava definitivament el Pla Especial de l'Equipament Turístic-Cultural de Catalunya en Miniatura. A l'octubre, la Comissió d'Urbanisme de Barcelona li donava el vistiplau i, al novembre, l'ajuntament aprovava el plec de condicions de la concessió administrativa a l'empresa Carelo, SA, presidida per l'holandès Lorjin. Al febrer de 1983 es convocava el concurs de concessió d'obres, al maig s'aprovaven els documents Estudi de Detall del Sector Catalunya en Miniatura i Projecte d'Urbanització, i just el dia de reflexió de les municipals de 1983 (7 de maig), el president de la Generalitat Jordi Pujol, acompanyat entre d'altres del conseller de Treball, Joan Rigol, fill del municipi, posava la primera pedra del complex de parc temàtic i inaugurava, de passada, el nou asfaltat de la carretera de Torrelletes, una obra molt reivindicada pels torrellencs.

Enrere quedava el ple de març de 1982 on es produïa la baixa de CDC del fins aleshores cap de l'oposició conver-

⁷ Conversa amb Josep Olivella, juny 2011, i amb Joan Ramell, juliol 2011. Ambdós van ser alcaldes de Poble i Progrés (PiP) els anys 1983-1991 i 1991-1999 respectivament.

gent Miquel Casas (els altres dos regidors que l'acompanyaven en la llista convergent eren independents); l'escrit, el maig del mateix any, del comitè executiu comarcal de CDC afirmant que els tres regidors de Torrelles ja no re-presentaven el partit, i la formació, per a les municipals del 1983, d'una nova candidatura de CiU encapçalada per l'alcalde del moment, Abel Romeu, i els regidors de l'equip de govern.⁸ Així doncs, "Catalunya en Miniatura" va comportar per Torrelles, no solament un enorme pastís, sorprenent i mal digerit, sinó també la divisió dels convergents del municipi, cosa que ha provocat que un poble de forta prevalença electoral convergent en les generals i sobretot en les autonòmiques, només hagi tingut uns pocs mesos alcalde convergent i encara com a conseqüència d'un pacte puntual de govern.

Torrelles per als torrellencs

El 8 de maig de 1980 es constituïa el govern de Jordi Pujol sorgit de les eleccions autonòmiques per elegir el primer Parlament de Catalunya de l'era democràtica. Les obligacions derivades de la coalició entre CDC i UDC (Unió Democràtica de Catalunya) van possibilitar un govern de dotze conselleries en què tres eren destinades als democristians. La cartera de Treball, en concret, va anar a parar a mans de Joan Rigol i Roig, doctor en Teologia i diplomàtic per ESADE. Nascut a Torrelles a l'abril del 1943, hi manté casa i molts coneguts i és corrent veure'l encara els caps de setmana a la població, malgrat que, de sempre, ha declarat estar al marge de la política local sense influir-hi ni deixar-se influir, aspectes aquests que han estat puntualment discutits per molts dels protagonistes directes del poder municipal. El fet és que Rigol formava part del govern que, entusiàsticament, va decidir l'any 1982 impulsar "Catalunya en Miniatura" a Torrelles, en terrenys (Can Balasch de Baix) propietat d'un hereu d'una de les nissagues històriques del municipi que havia estat regidor en els períodes franquistes, però que ben aviat es va afiliar a Convergència Democràtica durant la Transició. L'operació va fer coincidir en una mateixa idea el govern de la Generalitat, l'equip de govern d'esperit convergent que s'havia presentat amb sigles independents (ADT), alguns propietaris locals i diversa gent del municipi que veia amb bons ulls una iniciativa que podia aportar feina i recursos a la limitada i rutinària economia local. Contraris o indiferents es van mostrar una part important dels pagesos, de la gent de les entitats, dels joves polititzats i, naturalment, l'oposició municipal que donava la casualitat que és la que s'havia presentat sota les sigles convergents. Tot aquest sector contestatari i heterogeni va ser

capaç a darrera hora de bastir dues candidatures diferents per disputar a l'alcalde Abel Romeu, ara amb la benedicció oficialista convergent, el control del poder local sorgit de les noves eleccions municipals del 1983.

D'acord amb els testimonis de l'època, la presència a Torrelles dels impulsors empresarials de "Catalunya en Miniatura" va ser constant i gairebé opressiva en els mesos i les setmanes anteriors a la campanya electoral i la impressió que l'Ajuntament era un apèndix de la concessionària⁹ va influir força negativament sobre una bona part dels electors. Com que les opinions al municipi no eren unànimes de rebuig, cap de les dues candidatures alternatives –"Poble i Progrés" (PiP), formada per la gent jove del municipi estretament vinculada a les entitats tradicionals de la població, i "Independents Torrellencs" (IT), que aplegava pagesos descontents i alguns professionals i comerciants del municipi– no van fer campanya directa contra el previst parc temàtic. Al programa electoral de la candidatura que, a la fi, aconseguiria l'alcaldia (PiP), es podia llegir al respecte: "Nosaltres no estem en contra de 'Catalunya en Miniatura'. El que creiem és que no pot girar tot el futur del poble a l'entorn d'aquest projecte i deixar de ser qui som, quedant-hi ofegats. Sempre ha estat un assumpte poc clar. I per això és lògic que hi hagi recels. Cal donar la màxima informació i transparència a tot el que fa referència a aquest afer."¹⁰ Per la seva banda, la promotora, Carelo SA, al front de la qual es trobava en aquells moments l'holandès Lorjin, va enviar cartes datades el 4 de maig (les eleccions van ser el dia 8) a tots els veïns del municipi, apostant de manera descarada pel manteniment de l'alcalde i fent força demagògia sobre les promeses d'ocupació que el projecte havia de garantir.¹¹ A aquestes burdes i frenètiques activitats de campanya s'hi va sumar entusiàsticament la mateixa Generalitat amb el president Pujol al capdavant i molt ben acompanyat pel conseller de Treball, Joan Rigol, els quals van assistir el darrer dia de campanya a la col·locació de la primera pedra del complex en terrenys

⁹ VILA, Jesús. *Op. cit.* Vegeu pàg. 70 i següents, on es posen de manifest les complicitats entre l'alcalde Romeu i els promotors de "Catalunya en Miniatura" i sobretot dels de la urbanització de Can Güell.

¹⁰ Programa electoral de Poble i Progrés per a les eleccions municipals de 1983. (Arxiu J. Olivella).

¹¹ L'empresa Carelo, SA va enviar, per correu postal, una carta a tots els veïns de Torrelles que deia literalment: "Después de los muchos retrasos sufridos por cuestiones administrativas, solventadas gracias también a la valiosa gestión de su estimado Sr. Alcalde Don Abel Romeu, la municipalidad y demás colaboradores del Ayuntamiento podemos prever la inauguración del recinto "Catalunya en Miniatura" para finales del mes de julio del año en curso. El compromiso que tenemos con la Generalitat de Catalunya y el actual Alcalde Don Abel

⁸ Llibre d'actes municipal, 1982. Arxiu Ajuntament de Torrelles de Llobregat.

de Can Balasch de Baix i a la inauguració de l'asfaltat de la carretera de Torrelletes, una reivindicació dels anys de la República.¹² Res no feia preveure que les eleccions no les havia de guanyar l'alcalde Romeu. I així va ser,¹³ però, contra pronòstic, no va aconseguir la majoria absoluta dels regidors, cosa que va possibilitar, de fet, el canvi de majories, el canvi d'alcalde i un explicable distanciament institucional local respecte d'un projecte que havia nascut a contrapeu.

Com que el projecte ja estava en marxa i d'ell depenia en darrera instància la possibilitat de construir la imprescindible futura escola, el nou ajuntament, presidit per un alcalde de 30 anys de PiP, va haver d'assumir-lo, bastant a contracor, però de manera irremeiable. Com a exemple del clima resultant entre el projecte de parc temàtic i l'Ajuntament al llarg de molts anys, val la pena recordar que quan, l'any 1988, el setmanari *El Nou Llobregat*¹⁴ va

organitzar la Primera Diada del Baix Llobregat al complex de "Catalunya en Miniatura", amb una colla d'actes que buscaven la complicitat de la ciutadania i de les institucions, l'alcalde d'aleshores, també de PiP, va mostrar el seu desacord amb la Diada en una carta enviada a l'empresa editora, on mostrava l'escepticisme de l'Ajuntament i criticava durament la iniciativa.

Ja s'ha dit que en contra de "l'assumpte poc clar" que denunciava PiP hi havia l'oposició pagesa, aleshores molt sensible amb la pèrdua de terrenys agrícoles. El mateix programa electoral de PiP a què hem al·ludit deia, referint-se a l'agricultura: "L'agricultura sempre ha estat el germà petit, i últimament, més. Malgrat això, i a causa dels temps actuals, cada vegada hi ha més torrellencs que tornen, inclosos els joves. Seria important la intervenció de l'Ajuntament a fi d'aconseguir d'Icona els permisos corresponents per fer noves plantacions, ja que la cirera es pot considerar la primera o més important font d'ingressos de la població. També caldria ampliar el nucli de gent que utilitza els Serveis d'Extensió Agrària. A nivell institucional, l'Ajuntament podria promocionar la cirera torrellenca". El projecte de "Catalunya en Miniatura", de 6 ha d'extensió, suposava la pèrdua d'un important contingent de cirerers en ple rendiment, precisament en la millor època de promoció de la cirera del Baix Llobregat, quan els successius municipis de secà de la riba dreta —i també el Papiol, per exemple— posaven en marxa les Festes de la Cirera que encara avui continuen.

Finalment, el perill de "deixar de ser qui som" que es llegeix en el programa electoral de PiP de 1983 apunta clarament a la nova dinàmica que s'albirava darrere el projecte de parc temàtic. El seu impulsor, Abel Romeu, havia arribat al municipi de la mà dels promotors d'una de les urbanitzacions més grans del terme, la urbanització de Can Guey —de fet, l'alcalde Romeu va residir en el xalet a l'entrada de la urbanització que servia per fer els tràmits de compra venda de les parcel·les— i molt aviat es va fer amic dels promotors de l'altra urbanització important, Can

Romeu es de mantener los puestos de trabajo, reservados en primer lugar para aquellos habitantes de Torrellas de Llobregat que reúnan las condiciones necesarias para los mismos. La realización y explotación de "Catalunya en Miniatura" constituirá en un futuro un recinto muy beneficioso para Torrellas de Llobregat y sus habitantes tanto en el aspecto social y económico como cultural. Por tal motivo agradecemos no solamente la colaboración recibida hasta el día de hoy de la Generalitat de Catalunya, su Alcalde Don Abel Romeu y la municipalidad de Torrellas de Llobregat, sino también a sus habitantes que de esta forma han creado tanto para "Catalunya en Miniatura" como ellos mismos una seguridad en cuanto al futuro del pueblo y el bienestar de sus habitantes. Esperamos poder seguir contando también en el futuro con su magnífica colaboración y el valioso respaldo por parte de la Generalitat de Catalunya y demás Autoridades Competentes. Aquellas personas que podrán ocupar puestos antes de la citada fecha de inauguración serán informados con la suficiente antelación. Mientras tanto, reciba nuestros mejores deseos y aprovechamos la ocasión para saludarles muy atentamente. Carelo, SA". (Arxiu J. Olivella).

¹² Cal veure la crònica de J. Pi a *La Vanguardia* de dissabte 7 de maig de 1983 fent referència a la "primera pedra" de "Catalunya en Miniatura" posada per Jordi Pujol, i a les informacions del 6 i 7 de maig de 1983 d'*El Periódico del Llobregat*. En aquesta darrera, el periodista escriu: "Sorprendía también ver colgado de las paredes carteles publicitarios de CiU anunciando la visita. Por otra parte, una dependiente de un comercio mostraba a este diario un bando firmado por el alcalde, anunciando que mientras durasen los actos programados, los establecimientos comerciales públicos permanecerían cerrados 'con el fin de que todo el pueblo pueda sumarse a los mismos y dispensar a nuestra primera autoridad autonómica, el recibimiento y consideración debidos'".

¹³ Va ser la primera i única vegada que a unes municipals a Torrelles va guanyar la llista convergent. VILA, Jesús. *Op. cit.* Pàg. 69-72.

¹⁴ *El Nou Llobregat* va ser un setmanari independent del Baix

Llobregat que va sorgir de la dissolució d'un altre setmanari, *Llobregat*, tancat per l'editor després d'un escàndol de corrupció que implicava l'Ajuntament de l'Hospitalet l'any 1988. Format sobre la base d'una cooperativa de redactors, va trigar uns nou mesos a morir, aïllat econòmicament i abandonat per les administracions de la comarca, majoritàriament socialistes. Poc abans del tancament, en un esforç desesperat per incorporar noves complicitats al projecte, va organitzar la Primera Diada del Baix Llobregat a "Catalunya en Miniatura". El relatiu fracàs de la convocatòria, davant del buit institucional, va ser clau per a la seva desaparició. L'Ajuntament de Torrelles va ser incapaç de valorar la iniciativa i es va mostrar especialment crític, sobretot perquè s'organitzava a "Catalunya en Miniatura".

Güell.¹⁵ Va ser el principal impulsor local de “Catalunya en Miniatura” i era íntim amic i sembla que també soci de l’aleshores alcalde de Sant Andreu de la Barca Manuel Salmerón, que va haver de dimitir abans d’acabar el mandat per un assumpte de corrupció vinculat a la construcció del mercat municipal de Sant Andreu per Construmerca, una empresa de la qual era propietari el seu cunyat juntament amb Romeu, segons alguns testimonis recollits¹⁶. Romeu va marxar de Torrelles poc temps després de perdre el poder i va anar a viure a Andorra, on va ser processat i engarjolat amb greus acusacions de tràfic d’estupefaents i joc il·legal. Pocs anys més tard va arribar a Torrelles la notícia de la seva mort.¹⁷

Dels desitjos a la realitat

El reconegut crític de teatre cornellanenc ja traspassat Joaquim Vilà i Folch va publicar, els dies 18 i 31 d’agost de 1983 a les pàgines de *Llobregat*, la transcripció d’una carta d’un lector sota el títol de “Postal apòcrifa de Torrelles”, sense cap altre comentari. Era la crònica, en primera persona, d’un visitant torrellenc a les instal·lacions de “Catalunya en Miniatura”, el dijous següent —com afirma— de la inauguració, comentant

decebut les seves conclusions. Després d’explicar que els va rebre un senyor molt amable que els va donar la benvinguda i un opuscle, i d’observar que el recorregut encara no estava acabat, escriu: “Vaig haver d’apartar-me tres o quatre vegades perquè passés el tractor que portava la terra, que s’escampava per fer els jardins laterals. Em trobava en un petit eixamplament del camí, davant la maqueta del baluard i l’església de Sitges. Vaig trobar que l’escala de les maquetes és desmesuradament grossa respecte del terreny, o que el terreny és massa petit respecte de les maquetes. Sitges, l’església i l’ajuntament de Torrelles i Barcelona... Tot força atapeït. [...] Una bona colla de maquetes era encara fora de lloc, per situar. Algunes sobre quatre totxos... Del monument a Colom al Tibidabo hi havia quatre o cinc vegades més de la distància entre Colom i Sitges... Jo estava francament desil·lusionat. Tot just això de la Catalunya petita es comença a fer”. La postal és força més llarga,¹⁸ però la conclusió és que, malgrat les grans expectatives creades, el complex es va inaugurar tan precipitadament com va sorgir la iniciativa, i el projecte, fins en època ben recent, mai no va acabar de reeixir del tot.

I això que, en un temps rècord, la Generalitat va concedir 27 milions de pessetes a fons perdut per a l’adequació

¹⁵ Vilà, Jesús. *Op. cit.* Hi ha un retrat resumit dels darrers dies de Romeu com a alcalde.

¹⁶ L’afer Construmerca, que va suposar la dimissió de l’alcalde socialista de Sant Andreu de la Barca al març de 1984, és dels primers assumptes de corrupció municipal que es van destapar a la comarca, gràcies en bona part a la difusió que en va fer *El Periódico del Llobregat*. Els testimonis de l’època ja coneixien les estretes relacions entre Manuel Salmerón, l’alcalde dimitit, i l’alcalde d’aleshores de Torrelles de Llobregat, Abel Romeu. Es coneixia l’íntima amistat que els unia i les vacances de Romeu amb Salmerón per Andalusia, on Salmerón tenia algunes propietats. L’afer Construmerca va esclatar quan es va descobrir que un dels tres socis de l’empresa que tenia el 33% de les accions era cunyat de Salmerón. Construmerca va aconseguir l’adjudicació de les obres i els drets d’explotació durant 50 anys del mercat municipal de Sant Andreu de la Barca, però les obres no les va fer Construmerca sinó Cotisa, una altra empresa on també participava el cunyat de Salmerón, curiosament, la mateixa que va fer el moviment de terres inicial de “Catalunya en Miniatura” segons consta en la documentació municipal consultada. No hem trobat documentació que expliqui quins eren els altres dos socis d’aquestes societats (Construmerca i Cotisa), però una conversa informal recent amb gent vinculada a l’hostaleria de Martorell, ens va descobrir els lligams, estrets, entre Romeu i Salmerón. Durant la conversa es va afirmar que ambdós eren socis de la mateixa empresa, Construmerca, i que una bona part dels empresaris de la construcció del nord de la comarca coneixien sobradament aquestes vinculacions.

¹⁷ Vilà, Jesús. *Op. cit.*

¹⁸ *Llobregat*. 18 i 31 d’agost de 1983. La “postal apòcrifa” signada per Joaquim Vilà i Folch dins la seva secció “La festa” diu així (en dues parts): “L’escriu amb el cor encongit. Amb la pena que fa veure coses que no rutilen. Veient com fem malbé idees boniques, per precipitació, per encomanar-les a una improvisació que fa més mal que bé. Vaig anar a veure la “Catalunya en miniatura” el dijous següent de la inauguració. En va parlar la televisió. La ràdio emetia contínuament missatges animant-nos a la visita; els diaris publicaven anuncis en les seves pàgines de color —en els llocs d’honor— divulgaven articles que descrivien el projecte... Em va caure l’ànima als peus. En entrar-hi, un senyor molt ben educat ens va donar la benvinguda i donant-nos un opuscle ens va dir: “Aunque la prensa haya anunciado la inauguración no está terminado todavía. Hemos tenido algunos problemas con el agua que nos han impedido tenerlo a punto en el tiempo previsto. Si me hace el favor, para no molestar a los trabajadores, dé la vuelta por el paseo que rodea el recinto pero sin entrar en él”. Em vaig quedar perplex. Quan vaig reaccionar ja iniciava el recorregut pel caminet de circumval·lació. Llavors va ser quan vaig veure el prospecte que tenia a les mans. Era un tríptic amb les cares que feien de tapes redactades en castellà i a l’interior una nota amb els serveis del recinte —una dotzena de ratlles— en català, castellà, francès i anglès. Vostè ho entén això? Jo, també. Bé. De primer calia situar-se. Si prenia com a referència la posició de l’estanyol d’aigua i ho identificava com el Mediterrani, el meu recorregut començava a Tortosa, al Delta de l’Ebre. He de confessar que la forma de la costa no s’assembla gaire a la que els mapes ens tenen acostumats i hi has de posar molt bona voluntat per part teva... Vaig haver d’apartar-me tres o quatre vegades perquè passés

dels terrenys, mentre que el promotor havia d'invertir uns altres 200 milions de pessetes aproximadament, per acabar les infraestructures i instal·lar-hi, abans de la inauguració prevista per l'estiu del 1983, unes 80 maquetes. La direcció tècnica del projecte, signat el juliol de 1984, un any després d'obrir-se la instal·lació al públic (aspecte que va provocar la censura municipal), fet per l'enginyer de camins Carles Guilemany, feia una previsió de visites d'entre 300 i 500.000 visitants/any amb uns ingressos aproximats entre els 100 i els 150 milions de pessetes per exercici (amb un preu per a les entrades de 300 ptes. per als adults i 200 per als nens). El parc havia d'incloure un restaurant, un estany, un amfiteatre exterior, un jardí d'infància, un taller de manteniment, diverses instal·lacions de tipus cultural i una zona enjardinada de maquetes, a més d'un aparcament per a 280 vehicles i autocars. El pressupost d'execució de les obres s'apropava als 25 milions de pessetes en una primera fase i a uns altres 28 milions en la segona, tot i que els preus de contracta de la construcció final es van veure incrementats en més de 15 milions (en aquestes dues fases).

el tractoret que portava la terra, que era escampada per fer els jardins laterals. Em trobava en un petit eixamplament del camí, davant la maqueta del baluard i l'església de Sitges. Vaig trobar que l'escala de les maquetes és desmesuradament grossa respecte del terreny, o que el terreny és massa petit respecte de les maquetes. Sitges, l'església i l'Ajuntament de Torrelles i Barcelona... Tot força atapeït.

Una bona colla de maquetes era encara fora de lloc, per situar. Algunes sobre quatre totxos... Del monument de Colom al Tibidabo hi havia quatre o cinc vegades més de la distància entre Colom i Sitges... Jo estava francament desil·lusionat. Tot just això de la Catalunya petita es comença a fer. Ja ho he llegit no sé on, que això és una primera fase i que tot plegat no s'acabarà fins d'aquí a quatre anys, però és com si et convidessin a veure -de moment de franc, és clar- una casa just en posar-hi la primera pedra o a visitar un museu amb, només, quatre peces al vestibul.

Em veig incapaç de seguir explicant-li què és això de la Catalunya en miniatura. Des d'allà on era veia les maquetes, els treballadors que prenien mides, els que —amb tranquil·litat— feien anar el pic, els que preguntaven per l'ampolla d'aigua, els que prenien notes en un bloc... Més enllà unes vies de tren... Però no li puc dir com són aquestes maquetes. De lluny són suggestives, val a dir-ho... Tanmateix no em puc treure del pensament que —per les proporcions del terreny— quan estigui acabat tot estarà atapeït com una ciutat monstruosa.

Jo l'escric perquè penso que vostè n'hauria de dir alguna cosa d'això. Vostè que sempre ens parla de la festa ho hauria de conèixer. Ara no és que hi hagi gran cosa, però al prospecte diu que "hi ha: parc per al jovent, restaurant, amfiteatre per a concerts i espectacles, centre d'informació cultural i comercial (servei gratuït), això vol dir —prepari la butxaca que els altres no ho són—, agència de viatges, quioscos de venda de sou-

La primera fase havia de tenir un mínim de 80 maquetes, entre les quals, segons contracte, una vintena havien de ser: la catedral de Barcelona, la Casa de l'Ardiaca, la Pia Almoina, el palau de la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona, l'edifici de La Caixa de la Plaça de Sant Jaume, l'obelisc de Diagonal/Passeig de Gràcia, l'edifici de l'antiga casa Comas, la plaça de Catalunya, l'església del Tibidabo, l'estació de França (Renfe), l'Ajuntament de Torrelles, l'església de Torrelles, la Seu vella de Lleida, Sant Climent de Taüll, l'Arc de Berà, la catedral de Tarragona, l'estació de Renfe de Lleida, la catedral de Girona i l'estació de Renfe de Girona. El 80% del personal no qualificat que calia s'havia de contractar entre els residents de Torrelles que, alhora, gaudirien d'entrada lliure un cop l'any, mentre que l'Ajuntament rebria un cànon anual del 4% de la recaptació per tiquets. Tot aquest cúmul de projectes es van iniciar amb força, però van anar declinant de manera progressiva, a mesura que s'observava que el reclam no era, ni de bon tros, el que s'esperava. L'empresa inicial, tal com estava estructurada, aviat va canviar de mans, el que havia estat alcalde de Castelldefels, Fernando de Ercilla Ayestarán, el maig de 1984 ja era el president de la concessionària i Lorjin n'havia desaparegut, situació que s'ha mantingut fins ara, amb la família De Ercilla (els fills conformen el consell d'Administració i els càrrecs directius de l'empresa) monopolitzant la companyia. Una mica abans, al març, l'Ajuntament havia incoat un expedient investi-

venirs, etc. I tot això entra de ple en el que cada setmana vostè ens escriu.

Ja m'agradarà veure quin tipus d'espectacle es farà en aquella mena d'auditori —es construïa encara, no es pensi— que em recorda el del Turó Parc de Barcelona! Ja he donat tota la volta i un altre senyor, aquest en un català continental, em pregunta si m'ha agradat.

M'arronso d'espallles i em surt un: "Home, quan estigui acabat..." i de seguida em parla assenyalant els espais buits, de les coses que hi han d'anar... Del tros d'autopista, que ja funcionarà pel setembre, de l'aigua, que no han tingut a temps... I m'ajuda a identificar unes maquetes que no acabo de... "Sí, home, és la fàbrica del Bimbo... i aquella d'allà la de la llet El Castillo..." Marxo del recinte fortament desil·lusionat i entristit. No sé si hi tornaré quan estigui acabat el 1987... La idea és maca... Em sap molt de greu que hàgim d'anar amb una sabata i una espadenya, o, millor dit, descalços i a retaló... No sé si li servirà d'alguna cosa aquesta postal meua, en tot cas m'ha servit per abocar el que tenia al pap. No ho veig gens clar. A més, per als torrellencs —els que hi tenen una caseta—, això ens ha de portar, em sembla, més maldecaps que beneficis. Tot dependrà de l'organització. De moment em penso que fa figa. Perdoni'm per la molèstia, però ja he dit que sap molt greu tot això.

Disculpi'm.

S. Roig i Pérez. Torrelles de Llobregat. Per la transcripció: Joaquim Vila i Folch.

Els moviments de terres durant la primera fase del parc temàtic.

Fotografia del dia en què el president Pujol va posar la primera pedra del complex.

gador a l'empresa i, a l'abril, "Catalunya en Miniatura" havia rescindit 13 llocs de treball i declarava uns deutes superiors als 110 milions de pessetes. Les coses es van anar normalitzant a poc a poc i a finals d'abril, amb els canvis nominatius a la concessionària, l'Ajuntament rep la primera liquidació del cànon de taquillatge que s'aniria completant amb nous pagaments el 30 de juny i el 22 d'octubre.¹⁹

Les maquetes, totes a escala 1:25, havien de ser, segons les previsions, quan el parc estigués llest del tot cap a 1987, unes 500, que després van ser rebaixades a pràcticament la meitat. La realitat és que en acabar la primera fase del projecte (cap a final de 1984) hi havia instal·lades 93 maquetes i que a l'inici de la segona fase, els tallers de "Catalunya en Miniatura", segons un opuscle de la mateixa empresa, disposaven "de cinc equips de maquettistes, decoradors i pintors amb una mitjana de 4 o 5 persones en cadascun" i s'estaven fent en el mateix recinte les grans maquetes de les muntanyes de Montserrat i de les instal·lacions del FC Barcelona. A banda d'aquestes grans realitzacions, s'estaven fabricant les maquetes de la

Sagrada Família, del Monestir de Poblet, l'església de Santa Maria de Porqueres a Banyoles, la Borsa de Barcelona, el Parlament de Catalunya, el Far de Calella i el Monestir de Ripoll.²⁰

Algunes de les propostes d'inici, com ara un museu d'arts extraordinàries previst en el projecte, no es va acabar de fer mai, però la majoria de les infraestructures es van construir a mesura que l'empresa promotora feia efectives les inversions i amortitzava les pèrdues. Així, un fullet de "Catalunya en Miniatura" de l'any 1995 informa que les instal·lacions tenen un zona de picnic, un amfiteatre per a espectacles a l'aire lliure, un restaurant, una botiga de records, una instal·lació de foto record i un tren Jacobs, que fa un recorregut per tot el parc —de gairebé un quilòmetre—, així com un Casal de Cultura (en realitat una gran nau habilitada) amb una cabuda de 600 persones assegudes. Pel que fa a les maquetes, "Catalunya en Miniatura" ofereix la totalitat de l'obra de Gaudí —que serveix de gran reclam turístic— en un conjunt d'un 150 maquetes exposades, així com un Parc de la Joventut, aleshores encara no gaire desenvolupat.

¹⁹ Llibre d'actes municipal, 1984. Arxiu Ajutament de Torrelles de Llobregat.

²⁰ Opuscle de l'empresa concessionària, 1985.

L'any 1999, setze anys després de la inauguració, "Catalunya en Miniatura" disposava d'un circuit de visita organitzat en funció de les 41 comarques catalanes, amb 5.000 metres quadrats de gespa i 4.500 plantes entapissants. S'havien plantat 450 arbres, 600 bonsais, 35 palmeres i més de 3.000 plantes de flors de temporada, i destacaven els salts d'aigua, fonts i estanys, ornamentats amb 400 tones de pedra de rocalla i vegetació que requeria aleshores més de 600 metres cúbics diaris d'aigua per al manteniment. Les maquetes havien evolucionat relativament, i en els diferents llistats i reportatges d'aquests anys, el nombre fluctua entre les 120 i les 170.

En l'actualitat, el més gran parc temàtic de monuments en miniatura del món només tanca tres dies l'any, per Nadal, Cap d'any i Reis. En èpoques de tardor i hivern l'horari de vista és fins a les 6 de la tarda; els mesos de març, abril, maig, juny i setembre, tanca les portes a les 7 de la tarda i tot el juliol i l'agost, a les 8 del vespre. L'entrada per als adults val 11 euros i per als infants entre 4 i 12 anys i per als jubilats, 8 euros. Té accessos per a discapacitats, amfiteatre per a espectacles infantils a l'aire lliure, àrea de picnic, un saló (Maragda) per a convencions i banquets i darrerament ha posat en funcionament un altre espai: el bosc animat de Catalunya en Miniatura. Es tracta d'una nova atracció per fer jocs d'aventures especialment adreçat a la població infantil amb circuits sobre els arbres, tirolines, etc., promogut a mitges amb l'ONG internacional Danova, cosa que permet que el 50% dels guanys vagin dirigits a les activitats que aquesta ONG duu a terme arreu del món.²¹

Al llarg dels anys, les relacions entre Torrelles de Llobregat, l'Ajuntament i el complex s'han anat normalitzant, a mesura que uns i altres s'adonaven que la convivència era obligada i duradora. L'empresa de "Catalunya en Miniatura", tot i les inicials relacions tibants amb l'Ajuntament, a causa dels mateixos orígens i les dificultats posteriors per complir amb les expectatives, ha mantingut de sempre una voluntat de col·laboració distant, i els diferents equips municipals han intentat, alhora, una resposta de no agressió, tot i que amb escassa complicitat. De fet, les instal·lacions de "Catalunya en Miniatura", en un municipi de déficits estructurals més que notables, rarament han estat utilitzades per l'Ajuntament per a cap activitat. Malgrat tot, però, s'han possibilitat acords de col·laboració com els que van permetre ben aviat la utilització combinada del pàrquing per al complex turístic i per a l'escola Sant Martí, que finalment es va construir a tocar del parc, o l'acord, recent, a sol·licitud de l'Ajuntament, que els residents a Torrelles tinguessin accés lliure al parc, no un cop l'any com estava

Primeres imatges de "Catalunya en Miniatura" després de la inauguració.

estipulat, sinó sempre que volguessin. En aquest sentit els torrellencs han acabat considerant "Catalunya en Miniatura" com una cosa pròpia, però no excessivament vinculada al seu desenvolupament comunitari. És veritat que en alguns casos va suposar llocs de treball o sinergies favorables, especialment pel que fa al sector restaurador del municipi, però el seu impacte, més enllà del cànon anual, és gairebé imperceptible. Això ha fet, indiscutiblement, que les enormes possibilitats de considerar el recinte com un annex de les activitats municipals hagin estat del tot inexistents,²² en bona part per culpa d'aquesta desconfiança mútua entre concessionari i Ajuntament.

Conclusions a cop d'ull

No és pot oblidar que "Catalunya en Miniatura" va ser dissenyada des d'un primer moment, com un negoci gairebé de manera exclusiva, un negoci que feia servir 6 ha del fruiterar —cirerers— aleshores considerat com la clau de volta de la pagesia local, no per enaltir-lo, sinó per anorrear-lo. La promesa eren molts llocs de feina en moments en què l'economia local era dèbil i amb escasses perspec-

²¹ Vegeu pàg. web: www.catalunyaenminiatura.com.

²² Tret d'algun pacte de col·laboració puntual bastant recent, com l'acord de fer servir alguns magatzems del complex com a espais d'assaig per als grups locals de música.

tives i on l'Ajuntament apareixia, a la vista de molts torrellencs, com un apèndix dels interessos aliens que havien portat la iniciativa a Torrelles. Els defensors del projecte al municipi estaven encapçalats per un alcalde de rebot, nouvingut, i portat pels promotors immobiliaris d'una de les tres urbanitzacions, amb vincles estrets amb els promotors d'una altra urbanització i amb estrets contactes confusos amb operacions urbanístiques titllades de corruptes a Sant Andreu de la Barca.

A part d'això, els interessos aliens —on segurament Joan Rigol, aleshores conseller de Treball i fill del municipi, va jugar un paper secundari però important— van provocar una fractura fonda, que encara dura, dins del cos social dels convergents del municipi, fet que malgrat el temps passat no ha aconseguit restablir una normalitat total. El resultat de tot plegat és que la candidatura que va postergar l'alcalde Romeu a l'oposició, independent i molt arrelada a la mentalitat agrícola torrellenca (PiP), va governar amb força majories absolutes en els anys successius, entre 1983 i 2003 i ara, al 2011, ha tornat a obtenir la majoria per governar i l'alcalde. En canvi, CiU no ha aconseguit mai guanyar les eleccions municipals des d'aleshores, només va aconseguir que un dels seus caps de llista fos alcalde per raó d'un pacte de govern l'any 2002 i encara avui només té 2 regidors de 13 possibles, quan ha estat de sempre la candidatura vencedora a les autonòmiques i la segona força gairebé sempre a les generals.

Les expectatives creades sobre la base que els convergents —que eren el principal suport de la concessionària i de la iniciativa— monopolitzarien el poder local va portar l'empresa del parc temàtic a cometre errors de gran magnitud, com fer campanya a favor de l'alcalde Romeu i fer demagògia sobre la importància per al futur del municipi

que tindria la iniciativa. Res de tot això es va complir, com era previsible. Hi ha hagut pocs llocs de feina per als torrellencs, però especialment "Catalunya en Miniatura" ha anat per una via i l'economia local per una altra del tot paral·lela i indiferent. La responsabilitat ha estat probablement més de la banda municipal que no pas de la banda empresarial. Hi ha hagut desconfiança mútua, en bona part vinculada també a planificacions urbanístiques de la finca de Can Balasch de Baix, que es qui va cedir les hectàrees necessàries per fer "Catalunya en Miniatura" i l'escola pública, a qui es van modificar les condicions parcel·làries uns anys més tard i que encara té pendent el desenvolupament d'un pla urbanístic a prop de les instal·lacions del parc temàtic.

En definitiva, "Catalunya en Miniatura" va néixer a contracor de l'ànima torrellenca, una flaire que només respiren els que estan a prop de la cuina municipal però que, òbviament, va molt més enllà del que representa el poder local en qualsevol conjuntura. L'ànima torrellenca s'hagués estimat més que la Generalitat hagués apostat per expansionar l'agricultura de secà i el fruiterar rei d'aquestes contrades: el cirerer, més que no pas per convertir el seu sòl en un espai recreatiu al servei dels visitants. A l'ànima torrellenca no li agraden els visitants en general, ni les iniciatives que pretenen canviar la tradicional vida local, amb les modificacions obligades del segle que ens ha tocat de viure.

Per tot plegat, Torrelles de Llobregat es coneix arreu per ser la seu de "Catalunya en Miniatura", però l'ànima torrellenca no se sent còmoda amb la identificació. Segons aquesta opinió, ser l'únic municipi del món amb una instal·lació com aquesta no ha suposat valor afegit per als residents al terme municipal sinó, en molts casos, una xacra amb la qual no hi ha hagut més remei que conviure.